

Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport

1. Situering

Het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport beoogt de verbreding, verrijking en versterking van de participatie door participatie-initiatieven en –instellingen te verankeren in een samenhangend kader en bijkomende impulsen te geven aan nieuwe praktijken.

Bij het aantreden van de Vlaamse Regering in 2009 werd beslist dat het decreet zou worden geëvalueerd. Aangezien het initiatieven ondersteunt in de beleidsvelden Cultuur, Jeugd en Sport werden evaluaties gemaakt vanuit een cultuur-, jeugd- en sportblik. Deze evaluaties concentreerden zich op het decreet als instrument (concept, structuur, instrumentarium, processen). Een beleidseffectenonderzoek was niet mogelijk omwille van het ontbreken van een nulmeting en het flankerende karakter van het decreet t.o.v. de sectorale decreten. De evaluaties bevatten per maatregel uit het decreet een omschrijving en historiek, een aantal kwantitatieve gegevens, een analyse van de maatregel met inhoudelijke bedenkingen en opmerkingen bij de procedure en concrete aanbevelingen. Ze werden als Mededeling geagendeerd op de vergadering van de Vlaamse Regering van 30 maart 2012 (VR 2012 30003 MED.0161/1-10).

Op basis van de evaluaties werden krachtlijnen afgesproken op basis waarvan het decreet moet worden aangepast:

- de transversaliteit van het decreet (inzetten op participatie in cultuur, jeugd en sport) en de structurele aandacht voor kansengroepen zijn sterke punten die behouden en waar mogelijk versterkt dienen te worden;
- maatregelen die noch transversaal zijn, noch focussen op participatie van kansengroepen, worden sectoraal ingebed;
- de uitvoering van het decreet kan worden geoptimaliseerd door een aantal punten te verduidelijken en procedures te vereenvoudigen.

In dit wijzigingsdecreet worden deze principes concreet uitgewerkt.

Na advies van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media en van de Vlaamse Jeugdraad werd nog een wijziging doorgevoerd. Om maximale afstemming en samenwerking op het vlak van participatie van personen in armoede te realiseren wordt aan artikel 10 van het Participatiedecreet een bepaling toegevoegd met betrekking tot het opzetten van een systeem van financiële tussenkomsten dat complementair werkt aan de regeling voor de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie.

2. Toelichting per artikel

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Een aantal termen wordt uit het decreet gelicht. De aandacht voor interculturaliteit die in het decreet wordt gehanteerd als beoordelingscriterium voor verenigingen of projecten wordt opengetrokken naar aandacht voor alle kansengroepen. Een definitie is dus overbodig.

De definitie van de kansengroep “personen met een etnisch-culturele diverse achtergrond” wordt geschrapt om de uniformiteit te vergroten met andere kansengroepen die evenmin in het decreet worden gedefinieerd

Niet-formele educatie wordt als term niet gebruikt in het decreet waardoor een definitie overbodig is.

De definitie van proeftuinen wordt geschrapt aangezien door de wijziging van het decreet de subsidiëring van de proeftuinen wordt geschrapt.

Artikel 3

Een gesubsidieerde vereniging dient niet enkel aandacht te hebben voor interculturaliteit maar voor alle kansengroepen.

Het vijfde lid betrof een overgangsmaatregel en kan worden geschrapt.

Artikel 4

Het eerste lid van dit artikel betrof een overgangsmaatregel en kan worden geschrapt.

Het tweede lid dient daarom te worden geherformuleerd.

Artikel 5

Het Participatiedecreet is een decreet dat de beleidsvelden cultuur, jeugd en sport bestrijkt. Uitgangspunten zijn transversaliteit en een focus op kansengroepen. De maatregelen rond leesbevordering zijn noch transversaal, noch expliciet naar kansengroepen gericht. Ze worden geïntegreerd in het letterenbeleid.

Artikel 6

De eerste wijziging in dit artikel betreft een duidelijkere formulering. De tweede wijziging is nodig om het artikel in overeenstemming te brengen met de opheffing van de maatregel voor proeftuinen in artikel 26. De derde en vierde wijzigingen betreffen bijkomende bepalingen voor het opzetten van een systeem van financiële tegemoetkomingen voor vrijetijdsparticipatie van personen in armoede met het oog op betere complementariteit met de regeling voor de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie.

Artikel 7

Aandacht besteden aan de bevordering van de interculturaliteit als subsidiëeringsvoorwaarde wordt in dit decreet verbreed tot aandacht voor de participatie van kansengroepen. Voor de vereniging die wordt gesubsidieerd op basis van artikel 10 van het decreet is dit echter de hoofdplicht, waardoor deze zinsnede overbodig is geworden. Tevens wordt benadrukt dat bij het bepalen van de strategische en operationele doelstellingen en de bijbehorende indicatoren in de beheersovereenkomst, bijzondere aandacht moet gaan naar de (sectorale) doelstellingen en indicatoren met betrekking tot het op te zetten systeem van

financiële tegemoetkomingen voor vrijetijdsparticipatie van personen in armoede, vermeld in artikel 10, eerste lid, 4°, en de transparantie en monitoring ervan

Artikel 8

In het Participatiedecreet wordt voor een aantal maatregelen een te voorzien budget ingeschreven, voor andere dan weer niet. In sommige gevallen gaat het om een minimaal bedrag, in één geval om een maximaal bedrag. Ook de uitvoering door verschillende bevoegde ministers kan een probleem vormen. Aangezien het decreet wordt uitgevoerd binnen de perken van de kredieten, is het de begroting die bepaalt welk budget wordt ingezet voor de uitvoering van het decreet. Dergelijke bepalingen zijn dus overbodig en worden uit het decreet gehaald.

Artikel 9

De eerste wijziging betreft een duidelijkere formulering. De tweede wijziging volgt uit de vaststelling dat, gezien de flankerende intenties van het Participatiedecreet, het logisch is dat verenigingen die worden gesubsidieerd als vereniging om specifieke expertise te ontsluiten, niet ook nog eens worden gesubsidieerd op basis van een sectoraal cultuur-, jeugd- of sportdecreet. In de praktijk blijkt echter dat een aanvullende projectsubsidie om de klemtoon te leggen op een bepaald thema of doelgroep wel zinvol kan zijn. Door deze wijziging kan een vereniging die op basis van deze maatregel wordt gesubsidieerd wel nog projectsubsidies verwerven binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Bijkomende werkingssubsidies binnen dat beleidsdomein zijn echter niet mogelijk.

De derde wijziging in dit artikel zorgt voor uniformiteit door het te voorziene bedrag uit het decreet te halen (cf. toelichting bij artikel 8). De laatste wijziging moet toelaten dat de Vlaamse Regering de voorwaarden bepaalt waaronder een overeenkomst kan verlengd kan worden.

Artikel 10

Voor de toelichting van dit artikel kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 8.

Artikel 11

Deze wijziging betreft een tekstuele verduidelijking.

Artikel 12

De aandacht voor interculturaliteit wordt met deze wijziging verruimd naar aandacht voor diversiteit in de gevangenispopulatie op alle vlakken.

Artikel 13

Voor de toelichting van dit artikel kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 8.

Artikel 14

Het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid werd opgeheven. Met dit artikel wordt verwezen naar het nieuwe decreet op het lokaal cultuurbeleid.

Artikel 15

Met de herformulering van de eerste zin wordt de nadruk niet zozeer op het vernieuwende concept gelegd, maar op de participatieve aanpak. Projecten die van in

het begin van een traject de beoogde kansengroepen betrekken, hebben immers een grotere kans op succes.

De tweede wijziging schrapt een overbodige bepaling. Het advies van de strategische adviesraad is verplicht bij een besluit van de Vlaamse Regering. Dat hoeft dus niet vermeld te worden in het decreet.

Artikel 16

In dit artikel wordt een aantal van de beoordelingscriteria duidelijker geformuleerd en wordt de nadruk gelegd op de participatieve aanpak

Aandacht voor interculturaliteit wordt verbreed tot een inclusieve aanpak voor alle kansengroepen. Het oorspronkelijke criterium 3° (de mate waarin het project in aanmerking kan komen voor subsidiëring via een decreet dat betrekking heeft op aangelegenheden binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media) wordt verwijderd aangezien dubbele subsidiëring altijd is uitgesloten.

De aanpassing van het 5° criterium betekent geenszins het loslaten van de aandacht voor senioren, voor zover er natuurlijk ook sprake is van kansengroepen zoals bepaald in artikel 19. Deze wijziging wil er ook de aandacht op vestigen dat participatie in gezinsverband of via intergenerationele projecten mogelijk zijn.

Een grotere wijziging is de manier waarop structureel gesubsidieerde organisaties een project kunnen indienen. In plaats van een moeilijk te beoordelen criterium 'projecten met een uitzonderlijk karakter' kan nu door deze organisaties een projectsubsidie worden aangevraagd om te experimenteren met een bepaalde aanpak. De organisatie moet wel aantonen dat deze aanpak, indien succesvol, kan ingepast worden in de structurele werking. Indien het aantal aanvragen en de kwaliteit en de omvang het toelaten wordt bepaald dat minstens de helft van de subsidies wordt toegekend aan verenigingen die geen werkingssubsidie ontvangen. De sectorale decreten blijven voor hen ook voor participatie-initiatieven immers de primaire financieringsbron.

Artikel 17

Voor de toelichting van dit artikel kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 8

Artikel 18

Deze wijzigingen hebben vooral tot doel om een aantal onduidelijkheden weg te werken. Door de social-profit-initiatieven te verruimen tot initiatieven is het duidelijk dat ook de initiatieven van gemeentelijke diensten en OCMW's in aanmerking komen. De Vlaamse overheid wil de autonomie van de gemeenten hierin respecteren zolang de middelen maar worden ingezet voor de ondersteuning van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede.

De wijzigingen in punt 3° en 4° zijn vooral ingegeven door het feit dat in kleine gemeenten niet altijd een partner voor handen is om naast de gemeentelijke vrijetijdsdiensten en het OCMW in een lokaal netwerk in te stappen. Deze verruiming biedt daartoe meer mogelijkheden. Ook sociaal-culturele verenigingen die onder meer werken met de doelgroep kunnen bv. een interessante bijdrage leveren. Indien in de gemeente echter een vereniging van personen in armoede actief is, dient deze echter altijd deel uit te maken van het netwerk.

De afwijking betreffende de eerste vaststelling van de trekkingsrechten in 2008 is niet meer van toepassing en werd daarom opgeheven. Ook voor deze maatregel wordt het voorziene bedrag uit het decreet gelicht.

Tot slot wordt paragraaf 6 opgeheven. In de praktijk is het weinig efficiënt om het bedrag dat kan besteed worden aan financiële tussenkomsten afhankelijk te maken van de niet-bestede trekkingsrechten.

Artikel 19

Net zoals andere leesbevorderingsmaatregelen wordt ook de vereniging voor laagdrempelige educatie die werkt rond laaggeletterdheid uit het decreet gehaald en sectoraal ingebed.

Bovendien is uit de evaluatie van het decreet gebleken dat het niet realistisch is dat de administratie het aanbod vormingsinitiatieven selecteert en bekendmaakt. De bekendmaking van het aanbod wordt in handen gegeven van de verenigingen zelf, aangezien dit op die manier, gezien de nabijheid van de doelgroep, efficiënter kan verlopen. De overheid blijft wel op basis van visienota en jaarplannen nagaan of het aanbod laagdrempelig is en in welke mate het inspeelt op de behoeften van de kansengroepen.

Artikel 20

Voor de eerste wijziging wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 8. De tweede wijziging die dit artikel bepaalt is een verduidelijking. De verwijzing in het oorspronkelijke decreet was technisch niet correct. Het opheffen van punt 5° hangt samen met het opheffen van artikel 23, §2. Aangezien de Vlaamse overheid het aanbod niet meer bekendmaakt, hoeft ze ook geen rol meer te spelen in het bepalen van de lokale initiatiefnemers naar wie de vormingsinitiatieven zich richten. Het is aan de aanbieders om aan te tonen dat de kansengroepen bereikt worden.

Artikel 21

Uit de evaluatie blijkt dat de subsidievoorwaarde van minstens 50 afdelingen het aantal vragen afremt. Door deze verlaging naar 30 afdelingen, maar nog steeds gekoppeld aan de spreidingsvoorwaarde, worden meer aanvragen mogelijk waardoor de gemeenschapsvorming verder wordt gestimuleerd.

Artikel 22

Deze wijziging maakt komaf met de mogelijke foutieve interpretatie dat elke aanvrager alle drie de mogelijke initiatieven moet opnemen. Aangezien het subsidiebedrag beperkt is, is het voldoende dat één van de drie initiatieven wordt uitgevoerd. Daarnaast worden het tweede en derde beoordelingscriterium geschrapt aangezien ze in de praktijk weinig hanteerbaar zijn.

Artikel 23

Voor de toelichting van dit artikel kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 8.

Artikel 24

De tussenkomsten voor een bijzonder cultuuraanbod zijn zeer gedetailleerd geregeld in de regelgeving. Enkele wijzigingen moeten de overheid meer ruimte geven om een volatiel en gevarieerd aanbod beter te beheren. Er wordt één aanbod opgezet waarin verschillende categorieën kunnen aangeduid worden. In het uitvoeringsbesluit moet dat meer vorm krijgen. Door het gebruik van diverse labels of categorieën moet het aanbod beter op de diverse organisatoren afgestemd worden. De bepaling dat categorieën door de Vlaamse Regering kunnen worden toegevoegd na advies van de strategische adviesraad is overbodig.

De openbare bibliotheken werden in het uitvoeringsbesluit toegevoegd als mogelijke organisator. Voor de volledigheid worden ze met deze decreetwijziging opgenomen in het decreet. Tot slot wordt ook hier het voorziene bedrag uit het decreet gelicht.

Artikel 25

De opheffing van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid maakt het nodig dat naar de definitie in het decreet van 6 juli 2012 betreffende het lokaal cultuurbeleid wordt verwezen. De tweede wijziging in dit artikel maakt duidelijk dat voortaan tweejaarlijkse projecten worden gesubsidieerd. Hierdoor verminderen de administratieve lasten en krijgen gemeenschapscentra meer tijd om projecten uit te werken en op te nemen in de reguliere werking. Tot slot wordt ook hier het voorziene bedrag uit het decreet gelicht.

Artikel 26

De proeftuinen zijn in de praktijk sectorale instrumenten. De beoogde doelstellingen in functie van kansengroepen dienen binnen de sector zelf gerealiseerd te worden, zodat een duurzame en permanente aandacht gegarandeerd wordt. Conform het advies van de strategische adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media (27 april 2011) en de uitgangspunten van dit decreet worden ze dan ook niet behouden binnen het Participatiedecreet.

Artikel 27

De subsidiëring van grootschalige cultuur-, jeugd- en sportevenementen en van de Cultuur- en Sportgemeente worden uit het Participatiedecreet gehaald zodat elke sectorale minister kan beslissen over de initiatieven in zijn beleidsveld.

Artikel 28

Artikel 40 betrof een overgangsmaatregel en kan worden geschrapt.

Artikel 29

De reserveregeling voor structureel gesubsidieerde organisaties, die in artikel 42 werd beschreven, wordt opgeheven. Aangezien hierover in uitvoering van het Rekendecreet algemene bepalingen worden omschreven, ligt het vanuit het oogpunt van uniformiteit voor de hand om die toe te passen. In afwachting van goedkeuring van het desbetreffende uitvoeringsbesluit, wordt de bepaling toevertrouwd aan de Vlaamse Regering.

Artikel 30

De evaluaties geven ook aanleiding tot wijziging van een groot aantal bepalingen in het uitvoeringsbesluit bij dit decreet. Om een vlekkeloze uitvoering van het decreet, met al zijn verschillende indiendata, niet te hypothekeren wordt de datum van inwerkingtreding toevertrouwd aan de Vlaamse Regering.